

Gmina Chełmno Oficjalny portal informacyjny

Adres artykułu: <https://gmina-chelmno.pl/artykul/wielkie-lunawy>

Wielkie Łunawy

Nazwy wsi: Pierwsza nazwa wsi, z 1251 roku brzmiała Lunawe. W 1802 uległa przekształceniu na GR. Lunau.

Położenie: Wieś położona jest w dolinie Wisły w odległości 12, 5 km na północny wschód od Chełmna, przy drodze z Grudziądza do Chełmna przez Klamry.

Historia: Po raz pierwszy wieś wymieniana jest w dokumentach źródłowych z 1222 roku jako granicząca z posiadłościami miasta Chełmna. W 1396 roku wymieniona jako własność miasta Chełmna, zobowiązana do dawania biskupiego korca od 1 pług. W 1438 roku Łunawy stały się własnością Zakonu w komturstwie grudziądzkim. Liczyła wówczas 28 łanów, w tym 11 opustoszałych. W XVI wieku część wsi stała się własnością Chełmna, część z młynem stanowiła część własności królewskiej w starostwie grudziądzkim. W 1604 roku wieś została zasiedlona przez osadników holenderskich – mennonitów. W 1773 roku wieś liczyła 198 mieszkańców i 17 łanów, 21 mórg oraz 150 prętów obszaru. W 1884 roku obejmowała 1205 mórg. We wsi był: kościół ewangelicki zbudowany w 1885 roku i siedziba parafii ewangelickiej, ewangelicka szkoła podstawowa 2-klasowa, młyn wodny i karczma. Katolicy ze wsi należeli do parafii w Wabczu, ewangelickiej na miejscu i mennonickiej w Sosnowce.

Według danych spisowych we wsi było:

w 1884 r. □ 15 budynków mieszkalnych i 93 mieszkańców, w tym 8 katolików, 85 ewangelików,

w 1905 r. □ 30 budynków mieszkalnych i 268 mieszkańców (29 katolików, 221 ewangelików i 18 innych chrześcijan), w tym folwark Elisenthal □ 2 budynki mieszkalne i 15 mieszkańców,

w 1921 r. □ 30 budynków mieszkalnych i 206 mieszkańców, w tym 49 katolików, 133 ewangelików, 1 inny chrześcijanin i 23 żydów; folwark Elisenthal został spisany łącznie ze wsią.

Wielkie Łunawy to wieś o zabudowie w typie rzędówki z zagrodami rozmieszczonymi w pewnej odległości od siebie po obu stronach drogi głównej.

We wsi znajduje się kilka obiektów o wartości kulturowej. Najbardziej znaczące to:

Kościół ewangelicki murowany, obecnie parafialny rzymsko - katolicki pw.
Wniebowzięcia NMP,
plebania, murowana z około 1880 roku, dawna pastorówka,
mleczarnia murowana z 1900 r.,
kuźnia murowana z początków XX wieku,
młyn murowany z ok. 1900 r., obecnie budynek mieszkalny,
dwór drewniany z 1820 roku,
pomnik w formie stojącej płyty z tablicą inskrypcyjną, poświęconą pamięci żołnierzy polskich.

Wg stanu na dzień 31.12.2008 Wielkie Łunawy liczą 209 mieszkańców. w styczniu 2007 roku Wielkie Łunawy oddzieliły się od Małych Łunaw i obecnie tworzą samodzielne sołectwo, którego sołtysem jest Zbigniew Kilian. W Radzie Gminy reprezentantem Wielkich Łunaw jest mieszkający tam Radny Zbigniew Kiljan.

Sołtys: Kiljan Zbigniew - 660-447-992, 056 44-75-335

Załączniki:

[Statut](#) pdf, 156 kB

Data wytworzenia:	24.09.2025
Opublikował w BIP:	Jarosław Zima
Data opublikowania:	24.09.2025 11:13
Liczba pobrań:	103

Metryczka

Data wytworzenia:	24.09.2025
Opublikował w BIP:	Jarosław Zima
Data opublikowania:	24.09.2025 11:13
Liczba wyświetleń:	251